

Justitiedepartementet

e-post:
ju.remissvar@regeringskansliet.se
och med kopia till
ju.L5@regeringskansliet.se

Ert diarienummer Ju2025/02760

Yttrande över SOU 2025:119 "Ett nytt brott och andra åtgärder mot människohandel"

Nyköpings kommun har tagit del av remiss "Ett nytt brott och andra åtgärder mot människohandel" och lämnar härmed följande yttrande.

Nyköping kommun stödjer i huvudsak utredningens ambition att stärka skyddet för brottsoffer vid människohandel, men påpekar behovet av tydligare förutsättningar för stöd till personer utan uppehållstillstånd samt säkerställande av kommunal kompensation vid ökade åtaganden, i enlighet med finansieringsprincipen.

Socialnämndernas ansvar för bland annat insatser till brottsoffer beskrivs utförligt under avsnitt 6.1.4. Där framgår tydligt socialtjänstens ansvar att stödja och skydda särskilt barn och brottsoffer samt tillhandahållande av skyddade boenden vilket kan bli aktuellt vid människohandelsbrott. Genom att frågan om människohandel uppmärksammas mer kommer sannolikt fler stödinsatser efterfrågas av socialtjänsten. Det uppdrag som lämnas till Socialstyrelsen att kartlägga tillgången till boendeinsatser (inklusive skyddat boende) samt undersöka omfattningen och typen av boendeinsatser som tillhandahålls till offer för människohandel inom ramen för socialnämndens ansvarsområden, ska leda till bättre kunskap om hur det faktiska stödet till brottsoffer avseende boendeinsatser ser ut idag. Om det genom kartläggningen framkommer att tillgången till boendeinsatser inte motsvarar de behov som finns behöver insatser vidtas för att åtgärda detta. Nyköpings kommun vill framhålla vikten av att kommunen och socialnämnden erhåller kompensation för eventuella utökade behov.

Under avsnitt 6.1.4 på sidorna 245-246 framgår även förutsättningarna för stöd enligt socialtjänstlagen (2025:400) där tredjelandsmedborgare som inte lagligen vistas i Sverige inte har rätt till stöd annat än i akuta situationer. Dessa personer kan i egenskap av målsäganden eller vittne ha rätt till samma insatser enligt SoL som personer bosatta i Sverige. För att dessa personer ska kunna få

skydd och stöd behöver tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas. Vidare följer av 10 kapitlet 2 § socialtjänstlagen att den som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande inte har rätt till sådana insatser enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen eller sådant ekonomiskt bistånd enligt 12 kap. 1 § samma lag, som motsvarar förmåner enligt lagen om mottagande av asylsökande. Offer för människohandel som annars omfattas av lagen om mottagande av asylsökande, kan därför också behöva uppehållstillstånd om de ska kunna få tillgång till insatser enligt socialtjänstlagen. Kommittén om kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd har dessutom lämnat förslag om att svenskt medborgarskap ska uppställas som ett krav för kvalificering för försörjningsstöd. "Enligt förslaget ska vissa grupper likställas med svenska medborgare, men personer med tillfälligt uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen förefaller inte omfattas av någon av dessa grupper".

Nyköpings kommun anser mot bakgrund av detta att det behöver förtydligas hur ambitionshöjningen gällande skydd och stöd till dessa brottsoffer är tänkt att genomföras och på vilket sätt Socialnämnden ska agera utifrån ovan. Det bör inte vara ovanligt förekommande att brottsoffer för människohandel, offer för en gränsöverskridande organiserad brottslighet, varken innehar svenskt medborgarskap eller uppehållstillstånd i Sverige. Att rätten att erhålla stöd även blir villkorat närvaro vid förundersökning eller huvudförhandling får anses problematiskt.

I skälen till ändringarna i direktivet anges enligt betänkandet avsnitt 6.3.1 sista stycket: "Allmänt angående stöd till brottsoffer nämns vidare i skälen att medlemsstaterna bör säkerställa att dessa får stöd, oavsett nationalitet eller statslöshet, medborgarskap, bosättningsort eller uppehållsstatus och oavsett form av utnyttjande. Stödet bör syfta till en fullständig återintegrering i samhället, vilket kan omfatta tillgång till utbildning och tillträde till arbetsmarknaden, i enlighet med nationell rätt, samt återgång till ett självständigt liv."

Om syftet ska vara en ambitionshöjning för stöd och skydd till brottsoffer för människohandel synes regelverket kring begränsningarna för vilka som har rätt till detsamma kraftigt begränsa möjligheterna för kommunen att tillhandahålla det stöd som skulle krävas och som enskilda brottsoffer har behov av.

Urban Granström
Ordförande i kommunstyrelsen

KS § 45 Remiss av SOU 2025:119 Ett nytt brott och andra åtgärder mot människohandel

Diarienummer: KK26/57

Bakgrund

Människohandel är ett brott som innebär ett hänsynslöst utnyttjande av dem som utsätts. Det anses även utgöra en av de mest vinstbringande formerna av internationell organiserad brottslighet, samtidigt som riskerna för förövarna är låga. Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU, även kallat människohandelsdirektivet – antogs i mars 2011. I syfte att ytterligare förstärka detta arbete har Europaparlamentet och rådet därefter antagit direktivet om ändring av människohandelsdirektivet (direktiv 2024/1712). Ändringsdirektivet trädde i kraft den 14 juli 2024 och ska vara genomfört senast den 15 juli 2026. Regeringen beslutade därför den 6 februari 2025 att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera och föreslå vilka författningsändringar och andra åtgärder som krävs i syfte att anpassa svensk rätt till det EU direktiv om ändring av människohandelsdirektivet. Utredningen redovisades i ett betänkande i december 2025.

Betänkandet har nu inkommit på remiss till Nyköpings kommun. Socialnämnden har berett ärendet på sitt sammanträde den 26 februari 2026 (SN26/7) och lämnat ett yttrande till kommunstyrelsen. Förslag till yttrande över SOU 2025:119 "Ett nytt brott och andra åtgärder mot människohandel" lämnas som bilaga till tjänsteskrivelse. Kommunen stödjer i huvudsak utredningens ambition att stärka skyddet för brottsoffer vid människohandel. Samtidigt betonar kommunen behovet av tydligare förutsättningar för stöd till personer utan uppehållstillstånd samt vikten av att säkerställa kommunal kompensation vid eventuellt ökade åtaganden, i enlighet med finansieringsprincipen.

I betänkandet redovisar utredningen sina förslag kring genomförandet av det reviderade människohandelsdirektivet i svensk rätt. Förslagen syftar till att åstadkomma en mer ändamålsenlig strafflagstiftning mot människohandel, att förbättra myndigheternas samordning av stöd till personer som utsatts för människohandel och att säkerställa en förbättrad uppföljning och övervakning av arbetet mot människohandel. Avsikten är att förslagen sammantaget ska innebära en ambitionshöjning i kampen mot människohandel, vilket också är i linje med motiven för varför direktivet har ändrats. Förslaget innebär bland annat:

- Införandet av ett nytt brott (olaga tjänsteutnyttjande) som gör det straffbart att beställa eller nyttja en tjänst som tillhandahålls av en person som är utsatt för människohandel eller människoexploatering.

Justerare

Justerare

Utdragsbestyrkande

- Att åtgärder vidtas för att stärka offentliga aktörers samordning för att förebygga och bekämpa människohandel.
- Uppdrag till Socialstyrelsen att dels kartlägga tillgången till boendeinsatser, dels ta fram stödmaterial och vidta kunskapshöjande åtgärder på området riktade till aktörer på kommunal och regional nivå.

Enligt socialtjänstlagen ingår i socialnämndens ansvar både stöd till brottsoffer och annat stöd och skydd, bland annat till barn. Nämnden ansvarar även för skyddade boenden. Förslaget till yttrande är i grunden positivt gällande att åtgärder vidtas för att skydda särskilt utsatta individer som ofta är offer för en grov och organiserad brottslighet. Det framgår av betänkandet och direktivet att detta är en ambitionshöjning vad gäller skydd och stöd för brottsoffer. Det finns dock bestämmelser som begränsar möjligheten för målgruppen att ta del av socialtjänstens stöd.

Prövning av barnets bästa enligt barnkonventionen

Ärendet berör barn men Nyköpings kommun är inte beslutande instans i frågan och därför har ingen särskild barnrättsprövning genomförts.

Yttranden och yrkanden

Malin Karlsson (SD) föreslår först två redaktionella ändringar i yttrandet på sidan 2, andra stycket, där ordet "stödd" ändras till "stöd" och uttrycket "till gång" skrivs ihop till "tillgång", vilket kommunstyrelsen beaktar.

Sedan yrkar Malin Karlsson (SD) på en ändring på sidan 2 i yttrandet, där följande föreslås att läggas till:

"Den svenska manualen vid misstanke om människohandel. Manualen innehåller sex steg för att säkerställa att personer som kan vara utsatta för människohandel erbjuds stöd och skydd. Ett tryggt återvändande handlar om det stöd som kan ges för återvändande och återintegrering i offrets hemland, eller i annat land där denna har rätt att bosätta sig."

Beslutsordning

Ordförande Urban Granström (S) finner att det finns två förslag till beslut - det framskrivna förslaget och ett ändringsyrkande från Malin Karlsson (SD). Ordförande föreslår att ställa dessa mot varandra och kommunstyrelsen godkänner detta.

Justerare

Justerare

Utdragsbestyrkande

Ordförande ställer framskrivet förslag mot ändringsyrkande från Malin Karlsson (SD) under proposition och finner att det framskrivna förslaget bifalls.

Kommunstyrelsen beslutar

- 1) att** anta yttrande över SOU 2025:119 Ett nytt brott och andra åtgärder mot människohandel, enligt bilaga till beslut.

Reservationer

Maud Wachtmeister (KD) och Malin Karlsson (SD) reserverar sig muntligen mot beslutet.

Beslutet skickas till (inkl. yttrandet):

Regeringskansliet

Socialnämnden (för anmälan)

Division Social omsorg

Justerare

Justerare

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsens sammanträde

Måndagen den 9 mars 2026 klockan 13:30-14:45, Stadshuset Sal B

Paragrafer 38-39, 41-47

Ledamöter

Urban Granström (S) ordf.
Ahmad Eid (M), 1:e vice ordf
Malin Karlsson (SD), 2:e vice ordf
Carina Wallin (S)
Sahro Hashi (S) §§ 38-39
Torbjörn Kock (S)
Tommy Jonsson (M)
Fredrik Dahlin (M) tj. ers.
Anki Hartmann (M)
Jonas Jegers (C)
Helena Dahlström (V)
Maud Wachtmeister (KD)
Jessica Johansson (L)
Lena Östh (S) tj. ers. §§ 40-47

Ersättare

Lena Östh (S) §§ 38-39
Marcus Pehrsson (S)
Rauni Ringberg (S)
Omar Abdinasir (S)
Jonas Wallin (S)
Johan Wachtmeister (M)
Matilda Karlsson (M)
Gustav Åqvist (SD)
Stefan Landmark (KD)

Övriga deltagare: kommundirektör Mats Pettersson, kommunstyrelsens samordnare Therese Larsson, kommunsekreterare Violetta Linkyte, kanslichef Jenny Åtegård, divisionschef Näringsliv, kultur och fritid Ola Petterson, divisionschef Tekniska Kent Nyman, informationssäkerhetssamordnare Charlotte Nilsson §§ 38-39, sakkunnig för socialnämnden Caroline Svensson §§ 38-39, planerings- och utredningschef på Nyköping vatten/Tekniska Anna Alm § 38, controller Tekniska Daniel Eriksson § 38, VA-chef Nyköping vatten/Tekniska Madeleine Jansson § 38, kommunikationsstrateg Mariann Rynefelt Skog § 38

Ordförande
Urban Granström (S)

Sekreterare
Violetta Linkyte

Justerare
Malin Karlsson (SD)

Anslagsbevis

Anslag uppsatt
följande datum:

2026 -03- 1 2

Sista dag för
överklagande:

2026 -04- 0 2

Datum för anslags
nedtagande:

2026 -04- 0 3

Protokollet förvaras på Kommunledningskansliet, Nyköpings kommun.